



NR 4 - DEC 2011

ÅRGÅNG 14 - NR 34

SMÅDISIGT

MEDLEMSBLAD FÖR DIS-SMÅLAND

I detta nummer:

Ordförandens och redaktörens spalter
Sigrun Holmberg: Skatelöv-Chicago tur och retur
Mats Åsenius: Frukost i det gröna - del 2
Rapport från Disgen-kurserna i Växjö
Medlemmarna kallas till årsmöte den 3 mars



Detta unika hus står numera färdigt på redaktörens tomt efter många timmars trevligt arbete. Jag hade inte en tanke på att det skulle pryda omslaget till SmåDisigt - men så fick det bli. Den blå färgen går bra i stil med den blå färgen i tidskriftens namn. Väl isolerat och ventilerat är det i golv, tak och väggar. Det har riktigt trägolv i ask och är uppvämt med el-golvvärme. Huset är en 15 kvm Friggebod som jag har inrett som ett minigalleri. Goda råd har jag fått av kunniga grannar samt av Beijers Bygg. Nu kan jag själv ge råd till den som vill rita och bygga sin egen unika Friggebod. Fotot är taget den 21 december och gräset är grönt. – *Egon Burman*

Välkommen till DIS-Smålands årsmöte i Jönköping
den 3 mars 2012

DIS-Småland

Regionförening till Föreningen DIS – Föreningen för datorhjälp i släktforskningen.

Verksamhetsområde: Jönköpings (F), Kronobergs (G) och Kalmar (H) län.

Styrelse

Ordförande

Rainer Timander

Landshövdingegatan 10, 392 31 KALMAR

Telefon 0480-42 08 75

E-post rainer-timander@globalnet.net

Sekreterare

Rune Elofsson

Duvgatan 10, 575 34 EKSJÖ

Telefon 0381-129 94

E-post rune.elifsson@telia.com

Kassör

Börje Jönsson

Klosterstigen 9, 575 37 EKSJÖ

Telefon 0381-108 40

E-post b_json@hotmail.com

Webbmaster

Arne Johansson

Södra Storgatan 29 D, 590 80 SÖDRA VI

Telefon 0492-205 20

E-post webmaster@dis-smaland.se

Ledamot

Lennart Emriksson

Hedvägen 1, 352 49 VÄXJÖ

Telefon 0470-658 84

E-post lennart@emriksson.se

Ledamot

Egon Burman

Box 178 – Murmästarev. 1, 351 04 VÄXJÖ

Telefon 0470-637 26

E-post eb@netatonce.net

Ledamot

Donald Freij

Hjälshammar Sjögård, 331 93 VÄRNAMO

Telefon 0370-65 07 93

E-post donald@freij.se

Funktionärer

Fadder och utbildare - Börje Jönsson

Adressuppgifter: Se Kassör

Fadder och utbildare - Rune Elofsson

Adressuppgifter: Se Sekreterare

Fadder, Disbytbud och utbildare - Donald Freij

Adressuppgifter: Se Ledamot

Utbildare - Leif Berglund

Örngatan 11, 561 33 Huskvarna

Telefon 036-13 07 97

E-post leifaberglund@hotmail.com

Fadder och utbildare - Robert Mallander

Nissanvägen 24, 562 40 Taberg

Telefon 036-30 81 48

E-post robert@mallander.se

Fadder - Jan Jutefors

Ryssbyvägen 15, 380 30 ROCKNEBY

Telefon 0480-665 65

E-post jan.jutefors@telia.com

SmåDisigt - Medlemsblad för DIS-Småland

Redaktör - Egon Burman - eb@netatonce.net

ISSN 1650-3066 Upplaga 1 300 ex

Tryckeri: Lindströms Tryckeri, Alvesta

Ansvarig utgivare: Redaktör Egon Burman

Manus sändes till redaktören, som förbehåller sig rätten att redigera innehåll som kommer till användning. Citat ur SmåDisigt får göras om källan anges. För återgivning av signerade artiklar samt illustrationer krävs tillstånd av författaren/illustratören/fotografen. Författarna är själva ansvariga för innehållet i artiklarna.

Medlemsavgift

150 SEK + DIS-Småland 70 SEK

Plusgiro 140 33-5 Föreningen DIS

Organisationsnummer 82 70 01-1029

Adressändringar sänds till

Föreningen DIS

Gamla Linköping, 582 46 LINKÖPING

Redaktörens spalt



I detta nummer avslutar Mats Åsenius sin berättelse "Frukost i det gröna". Han har ansträngt sig att få tag på ett foto av pigan Stina, en av huvudpersonerna, utan att lyckas med det, men i övrigt är historien illustrerad med bilder av personer som var med om det celebra hertigbesöket 1858.

Sigrun, föreningens tidigare redaktör, bidrar med en släktberättelse "Skatelöv-Chicago tur och retur". Till den har jag själv gjort ett litet tillägg.

Vi hade några vackra höstdagar i oktober. Då gjorde jag färdigt utvändigt det sista av mitt husbygge. Ja, en isolerad Friggebod på 15 kvadratmeter är som ett litet hus. Varje moment i arbetet är samma som för ett större hus, med undantag av att det saknas vatten och sanitet.

Mina bekanta är nog trötta på att höra om mitt bygge – det börjar likna skryt. Men jag är faktiskt riktigt stolt över att ha lyckats så bra. Allt utom elarbetet har jag gjort själv genom att fråga mig fram hos byggföretag och grannar som kan en hel del om byggnation. Grannarna Tony och Magnus hjälpte mig med att lyfta på takstolarna och andra tunga lyft. Dotter Kerstin hjälpte mig med att fästa takbrädor och svärsen Peter med innertaket och att lägga takpannor.

Nu står huset färdigt, vackert blåmålat. Golvvärme med termostat, trägolv i ljus ask, snygga ljusa tapeter och bra belysning. Väggarna är fullhängda av konst som är till salu. Flera konstföreningar och även privatpersoner har bokat in besök i mitt minigalleri. Även du som läser detta är välkommen. Ring innan.

Det brukar sägas att en person är antingen teoretiker eller praktiker, men jag tror att man kan vara både och. I varje fall räknar jag mig till bägge efter att ha lyckats med detta bygge.

Detta nummer av SmåDisigt blev lite senare än tänkt, men nästa nummer kommer ändå ut i slutet av mars. Då har årsmötet i Jönköping ägt rum den 3 mars. Styrelsen hoppas på stor anslutning. Det blir ett utmärkt tillfälle att lära sig om kartfunktionen i Disgen.

Ett underbart år 2012 tillönskas er alla.

Egon Burman, redaktör

Ordförandens spalt



Trots den envisa dimman har vi kämpat envist vidare inom Dis-Småland. Målet för år 2011 har varit att genomföra minst fem grundkurser i Disgen. Det blev det dubbla! Hur har det varit möjligt? Svaret är enkelt, den stora tillströmningen av intresserade medlemmar. Vi har helt enkelt dubblat kurserna på varje ort. Detta är helt och hållet våra utbildares förtjänst genom att de har ställt upp för föreningen och för medlemmarnas önskemål om utbildning.

Man kan säga att version 8.2c av Disgen har lockat många till utbildningen. Alla de möjligheter som finns i programmet, utan att det för den skull måste använda alla funktionerna. Men det är, som flera kursdeltagare har uttryckt "jag har inte förstått nyttan med allt". Med kartfunktionen blir det ännu tydligare, eftersom man kan följa en persons levnad presenterad grafiskt i programmet. Även utskriftsmöjligheterna har förbättrats m m.

Vintersolståndet närmar sig när detta skrivs och ger hopp om ljusare tider. Ljusare tider hoppas jag också för föreningens del. Planeringen av kommande utbildningsaktiviteter pågår, och programmet för årsmötet kommer att vara klart när detta nummer av SmåDisigt kommer ut.

Björn Johansson, kartfunktionens skapare, kommer till vårt årsmöte och visar alla de möjligheter som finns i programmodulen. Vi har reserverat gott om tid för Björn att utveckla sin tankar om möjligheter i programmet. Reservera den 3 mars för årsmötet i Jönköping! Kallelse till årsmötet samt karta finns på sista sidan i tidskriften. Välkomna!

Förutom kurserna i Kalmar, där jag hade möjlighet att närvara vid kurserna, har jag även hunnit närvara i Växjö vid ett par tillfällen. Avsikten har varit att lyssna på och ta del av medlemmarnas synpunkter. Den geografiska verkligheten lägger ju hinder i vägen för den dagliga kontakten. Dessa möten sätter jag stort värde på. Individuella synpunkter och önskingar om aktiviteter inom föreningens ram har ventilerats. Vissa av önskemålen tangerar ren släktforskning, där måste vi nog dra en gräns eftersom Dis som organisation skall vara en förening som sysslar med datorn som verktyg i släktforskningen. Ingenting hindrar oss att samverka med de olika genealogiska föreningarna. Flera av våra medlemmar är dessutom redan medlemmar i dem.

Ni har väl noterat den stora kvalitetshöjningen av vår tidskrifts utseende och innehåll. Allt är vår redaktör Egons förtjänst.

Ni har väl noterat den stora kvalitetshöjningen av vår tidskrifts utseende och innehåll. Allt är vår redaktör Egons förtjänst.

Vi ses i Jönköping!

Rainer Timander, ordf.

Skatelöv-Chicago tur och retur av Sigrun "Pia" Holmberg

Charlotta Johannesdotter föddes 21 september 1862 på Blådingenäs Norregård i Blådinge. Hennes föräldrar var Johannes Magnusson och Karolina Jonasdatter. De hade som nygifta tagit över Johannes fars välskötta arrendegård, men Johannes hade inte det rätta handlaget för att bli en duktig jordbrukare, utan familjen tvingades under årens lopp att byta till allt sämre arrenden. Däremot var han en duktig snickare, så familjen klarade sig någorlunda. Charlotta var nummer tre av sex barn.

Modern Karolina var av smedsläkt från Huseby och den kontakten hölls nog vid liv. Frågan är om hon hört berättelser om att hennes anfäder invandrat från Skottland på 1600-talet och varit myndiga män i Jönköpings råd.

Vid tiden för Charlottas konfirmation bodde familjen i Skatelövs församling. I konfirmandernas pojkgrupp fanns Sven Magnus Holmberg, son till soldaten och trumslagaren Johan Petter Holmberg och Kristina Andersdotter från Odensjö, Skatelöv. Ifall tycke mellan Charlotta och Sven Magnus uppstod redan på den tiden kan man bara spekulera, men hon fick arbete som piga i Ströby Månsagård hos släktingar till modern Karolina. Han fick arbete som dräng i Ströby Hjertonsgård och sedan i Månsagård.

Charlotta och Sven Magnus verkade ha bestämda planer för sin framtid och den 16 oktober 1884 tog Charlotta ut attest för att resa till Amerika. Utresan gick från Göteborg den 31 oktober och biljetten sågs vara betald av hennes arbetsgivare,

Charlotta for från New York till Chicago, där hon fick tjänst hos en läkarfamilj. Där fanns en son, som hette Glinden och Charlotta bestämde sig för att om hon fick en son så skulle han heta Glinden.

Pengarna som hon tjänade sparade hon och skickade hem till Sven Magnus, för att hjälpa honom med biljettpengar.

Den 22 februari 1887 avreste han från Köpenhamn till New York och vidare till Chicago för att återförenas med sin Charlotta. Han hade inga problem med att få arbete som byggnadsarbetare i det expansiva Chicago, men fick senare arbete som förman på en mekanisk verkstad.

Charlotta och Sven Magnus gifte sig den 6 februari i Bethlehem Lutheran Church och bosatte sig på 5728 Fifth Avenue.

Här i Chicago föddes döttrarna Gerda och Ethel. Medan Sven Magnus arbetade på den mekaniska verkstaden så drog Charlotta sitt strå till stacken genom att hyra ut rum och ha matservering. De var

sparsamma, för det fanns ett mål som man hade i sikte. De skulle köpa en gård hemma i Skatelöv. Tre av Sven Magnus bröder emigrerade också till Amerika och en av dem, Axel, hade samma idé om att köpa en gård hemma.

De planerade efter det pris som en gård betingat när de lämnade Sverige, men förstod så småningom att det hade blivit bättre tider i hemlandet och att priserna hade stigit. Det var bekymmersamt, för de hade räknat med att ganska snart kunna återvända.

Fadern, Johan Petter Holmberg, var trumslagare vid regementet. Han hade köpt en liten del av Odensjö Södregård, den som låg vid maden nedanför Blodberget och kallades Hagalyckan. Nu blev resten av gården till salu och Johan Petter fick i uppgift av Sven Magnus och Axel att köpa den. Köpet gick i lås och de båda bröderna delade på gården. År 1894, efter tio år i Chicago, återvände de till Sverige och slog sig ner på Odensjö Södregård.

1896 föddes sonen Glinden, som sedermera övertog gården. Han följdes av Ellen 1898, Martin 1901 och Arvid 1906 (död 1907).



Charlotta på ateljéfoto från USA



Foto omkring år 1902

Från vänster:
Ida, Sven Magnus,
Charlotta, Gerda, Emma,
Gustav med Ragnar i
famnen, Johanna med
Gustav i famnen.

Längst fram från vän-
ster: Glinden, Axel med
Gunnar i knät, Barnen
Martin, Ellen och Karl,
Sittande Kristina, Ethel
och framför henne
Agnes.

Den äldsta dottern Gerda återvände till USA efter konfirmationen och gifte sig med Fritz Eriksson från Värmland. Ethel och Ellen gifte sig med bondpojkar i byn. Martin blev lärare och gifte sig med lärarinnan Edith Henriksson.

Två av Sven Magnus bröder, Carl och Oscar, stannade kvar i trakten av Chicago och gifte sig där.



Sven Magnus på ateljéfoto från USA

Brodern Gustav blev trumslagare, som fadern, och tog namnet Stolt, Han hade, liksom de båda systrarna Hilda och Anna, hela tiden stannat kvar i Odensjö. Systrarna dog i TBC.



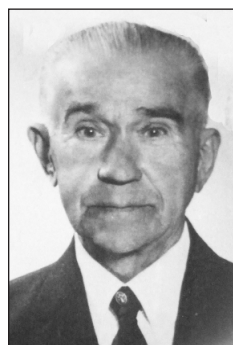
Sigrun Holmberg, Rydaholm

Redaktörens kommentar:

Min mor Ida Fransson föddes i Urshult 1896 och dog i Torpsbruk, Moheda 1976. I hennes efterlämnade korrespondens fann min syster och jag fyra brev som jag kom att tänka på nu, när Pia skriver om Glinden Holmberg, Charlottas och Sven Magnus son, som övertog Odensjö Södregård. Författaren till breven var just Glinden.

De fyra breven är skrivna 1917 – brevårsbrev som övergick till kärleksbrev till min mor. Men jag är tveksam till om de någonsin möttes. Glinden var då 21-årig korpral på Ing1 i Stockholm. Han var tydligt lättad då han efter tre år var åter på gården i Odensjö – *Tyckte det skulle vara roligt att komma till Stockholm ett tag och så tog jag värvning, men det har jag ångrat på mer än en gång*, skriver han med vacker handstil.

Egon Burman, red.



Glinden Holmberg (1896-1975) och hans dotter Mona-Greta Petersson, andra och tredje generationens ägare till Odensjö Södregård. (Mona-Greta äger USA-fotona)

Frukost i det gröna - del 2

av Mats Åsenius, Ljungbyholm

I förra numret berättade jag om människorna som bodde på gården Karlsberg och om när ett kungligt jaktsällskap stannade till och åt frukost där. Om hur pigan Stina fick en halv årslön för att hon serverade och om hur dottern Ida bevarade händelsen till eftervärlden genom att brodera. Här kommer en fortsättning där jag försöker verifiera den muntliga traditionen.

Som vuxen har jag ibland undrat lite över vem pigan Stina var, och om frukostgästerna möjligen lämnat några spår efter sig i dagböcker, reserapporter eller räkenskaper.

Nere bland tjänstefolket på husförhörssidan hittar man pigan Stina Lisa Olsdotter som var född i Bårby, Mörbylånga den 18 september 1832. Hon var dotter till båtsmannen Olof Roddare född i Segerstad den 27 mars 1791 och hans hustru Anna Jaensdotter född i Mörbylånga den 11 januari 1794. Stina kom 1855 till Mysinge Nr 1 (som kom att kallas Karlsberg efter den nye ägaren Karl Johan Wahlgren).

År 1857 fick Stina en ny arbetskamrat. Båtsmannen Nr 98 Anders Andersson Stag, född i Runsbäck, Torslunda den 7 augusti 1837, blev inkvarterad hos sin rotebonde på Mysinge Nr 1. Stina och Anders trivdes tydligen väl ihop för redan den 16 oktober 1859 vigdes de. Den frikostiga dusören från Hertig Oscar året innan gjorde kanske giftermålet möjligt, eller åtminstone underlättade det. Det var nämligen bråttom – äldste sonen Anders Olof föddes redan i början av april året därpå.

Paret fick fem barn alla födda i Mysinge:

Anders Olof f 1860-04-06

Johan Gustav f 1861-09-28

Anette Christina f 1863-06-13

Carl Ernst f 1867-02-10

Axel Wilhelm f 1869-05-26

Stina och Anders Stag flyttade efter giftermålet till båtsmanstorpet (numera Mysinge 11:1) och blev Mysinge trogna hela livet.

Av bouppteckningen efter båtsmanskorpralen nr 98 Anders Stag, som avled den 30 juli 1900, framgår att sonen Anders Olof med hustrun, bondedotter från granngården Mysinge nr 2, Hilma Kristina Köhlström född i Ås den 22 december 1864, dottern Anette Christina med maken Albert Jaensson, samt sonen Carl Ernst alla befann sig i Amerika. Sönerna Johan och Axel vistades på okänd ort. På goda grunder kan man nog anta att även de fanns i Amerika.

Makarna hade upprättat ett gemensamt testamente som stipulerade att den efterlevande skulle arva allt och att inga släktingar skulle kunna göra några anspråk. Stina blev ensam ägare till ett boningshus på Mysinge malm, som i bouppteckningen var värderat till 300 Rd rmt. Boets behållning var 361 Rd rmt.

Stina Lisa Stag avled 77 år gammal den 18 juni 1909, ensam som inhysesjon i Mysinge. Hon drabbades hårt av ölaningarnas Amerikafeber.

Sommaren 2007 fick jag ett mejl från en Barry F. Anderson, Portland, Oregon i USA. Han ville berätta att han hade uppskattat att läsa min bok *Minnen från Mysinge* som han hade fått sig tillsänd av en släkting på Öland. Barry hade också en del frågor om fastigheten Mysinge 11:1.



Barry F. Anderson
professor emeritus –
sonsons son till Stina

När Barry berättade om sin koppling till Öland och Mysinge kom vi underfund med att pigan Stina var hans farfars mor. Precis som Ida var min farfars mor. Världen är inte så stor!

För att bringa klarhet om resan och resenärerna har arkivarierna Jan Brunius och Lars Wickström på Riksarkivet välvilligt hjälpt till med underlag i form av *Räkning öfver Utgifter vid HKH Hertigens av Östergötland resa till Calmar, Öland och Carlskrona i Sept. 1858*. De hade båda med intresse sett tavlan på Livrustkammarens utställning om svenska folkets kungaminnen.

Bland intressanta poster i räkenskaperna från resan hittar man: *Vid frukoststället på Öland 6 Rd.* Någon annan, kanske Olof Nilsson eller Sara Maja, fick väl den sjätte riksdalern. En annan post talar om att hertigen i Karlskrona köpte ett exemplar av *Ölands Historia*, gissningsvis Abraham Ahlqvists bok.

Med hjälp av utgiftsposterna kan man följa hur resan fortgick. Avresan från Stockholm skedde den 8 september med ångfartyget Bore till Kalmar, dit man anlände den 10 september. Hertigen deltog i "invigning" av Fröbergsska stiftelsen Norrgård. Övernattning skedde hos landshövdingen.

Överfart till Öland på morgonen lördagen den 11 september. Sedan med hästskjuts till Borgholm där en frimurarloge skulle invigas. Hästskjuts till Ottenby på lördagkvällen. Jakt i Ottenby på söndagen. Resa med häst och vagn till Karlsberg och vidare till Fröbygårda på måndagmorgonen.

Båt till Kalmar, besök i domkyrkan, hästskjuts till Karlskrona med anhalt vid skjutsstället i Bröms. I Karlskrona besöktes eskadern (kustflottan). Övernattningar hos amiral Nordenskjöld.

Fredagen den 17 september anträdde återfärden till Stockholm med ångfartyget Götha. Resan med ångaren Bore Stockholm-Kalmar kostade 155 Rd rmt, medan den avsevärt längre sträckan Karlskrona-Stockholm bara kostade 111 Rd rmt. Detta skulle kunna förklaras med att kusk och vagn fanns med på resan till Kalmar men inte på resan hem. Detta antagande styrks av att i räkenskaperna finns en post: *Lifkusken Larssons resa med vagnen 65 Rd.* (Hästar behövde inte tas med. De fanns alltid tillgängliga längs vägen enligt skjutsstadgan.)

Onsdagen den 15 startade troligtvis Larsson med tom vagn i högsta fart från Karlskrona mot Stockholm. Den 18 var hela resällskapet hemma på Drottningholm.

Uppgifterna om prinsens ärenden i Kalmar, Borgholm och Karlskrona har Fredrik Åsenius letat rätt på i tidningslägg på internet.

Vilka var då personerna som deltog i resan? Bland kopiorna på handlingar från Riksarkivet fanns också avlöningslistor för september 1858 gällande personalen i Hertig Oscars hovstat. Den ende kammarherre som nämns där är *Herr Grefve Claes Cronstedt* (1823-1887). *Hofstallmästaren var Jacob Wilhelm Beijer* (1796-1886), men han var säkert bara med på Öland eftersom han hade sin dagliga verksamhet som chef för Ottenby stuteri. *Landshövdingen Knut Erik Skjöldebrand* (1807-1874) deltog nog bara i Kalmar och på Öland.

Av en lista med uppgift om traktamentsersättningar under den aktuella resan framgår vidare att *jägaren Lundin, lakejen Thunholm och livkusken Larsson* erhållit vardera 10 dagtraktamenten om 1Rd och 25 öre samt att Larsson dessutom fått ett natttraktamente om 1,25.



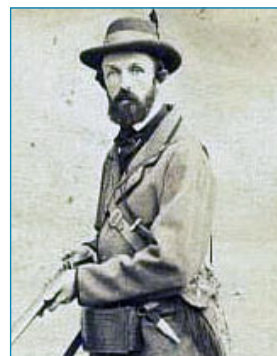
*Knut Erik Skjöldebrand
Landshövding*



*Jacob Wilhelm Beijer
Hofstallmästare*



Grefve Claes Cronstedt



Hertig Oscar

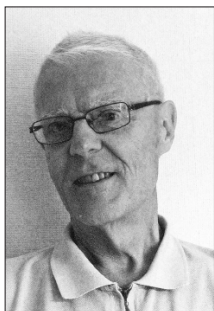
Enligt den muntliga traditionen använde res-sällskapet Fröbygårda färjeställe på Öland, både vid ankomst och avfärd. Det är lite motsägelsefullt, eftersom sjöfarten startade 1857-1858 vid det nya färjestället Beijershamn som kommit till stånd på initiativ av just hovstallmästare Beijer därför att Fröbygårdas hamn var oanvändbar och uppslammad av sand. I folkmun sade man kanske fortfarande Fröbygårda eftersom det nya färjestället låg på en pir bara 1/4 mil utanför det gamla.

I min fars berättelse talas om två vagnar men i handlingarna omnämns bara en kusk, livkusken Larsson (förutom en kusk i Kalmar och landshövdingens kusk i Karlskrona vilka givetvis inte var med på Öland). Det var nog så att hovstallmästare Beijer ordnade med ytterligare en vagn med kusk från Ottenby till Fröbygårda för att lakejen och jägaren skulle slippa att sitta ute baktill i septemberkylan.

Inne i prinsens droska fanns det nog bara plats för honom själv, landshövdingen, kammarherren och hovstallmästaren. Den extra vagnen behövdes kanske för bagage. Beijer måste ju också kunna ta sig hem till Ottenby efter att ha lämnat sällskapet vid färjestället.

På resan Fröbygårda-Borgholm-Ottenby, på lördagkvällen då inte Beijer var med, fick kanske jägaren Lundin sitta inne tillsammans med herrarna, medan lakejen Thunholm fick sitta på kuskbocken bredvid livkusken Larsson. (Jägarens månadslön var 47 Rd rmt medan lakejens var 41).

Det har varit en spännande och rolig sysselsättning att försöka verifiera den muntliga traditionen kring broderiet. När man får namn på personerna blir det som en titt rakt in i vår historia och inte bara en sägen.



*Mats Åsenius
Ljungholm*

Att läsa:

Lars Eriksson: Svenska knektar ISBN 91-89442-52-0, som ger en fyllig bild av indelningsverket och båtsmännens villkor. Där finns bl. a. en livfull skildring av Ölandsbåtsmännens resor till sina möten i Karlskrona.

Karin Nilsson: Båtsmansboken, utgiven av Blekinge läns museum är en lättillgänglig, rikt illustrerad redovisning av hur båtsmännen hade det.

Carl Christian Engström: Minnen. Handskrivna memoarer kapitel LVIII, skrivna 1907, finns tillgängliga på Internet:

<http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:YIe-MofKU0cJ:home.swipnet.se/berthelsen/slakt/Engstr%C3%B6ms%2520kungavakt.rtf+%22Min+f%C3%B6rsta+kungsvakt+1875%22&cd=1&hl=sv&ct=clnk&gl=se&source=www.google.se>

Här finns en del roligt att läsa om kammarherren greve Claes Cronstedt, om lakejers, kuskars och annat hovfolks arbetsuppgifter. Det finns reportage från hovets resor med häst och vagn ut till folket på den svenska landsbygden m m.

Carl Stenson: Livkusens berättelse. Om förhållanden vid Oscar II:s hov.

Jag tycker att C C Engströms "Minnen" är både lärorika och intressanta att läsa. Därför väljer jag att här, som ett smakprov, lägga ut kapitlets inledning på följande sida. Det omfattar omkring ytterligare tio sidor som jag kan tänka mig att lägga in som en följetong - en sida eller två i varje nummer.

Kapitel LVIII är det enda som finns i maskinskriven form. Tyvärr är länken ovan för komplicerad för att skrivas in manuellt och ett förkortningsprogram som jag provade fungerade inte i detta fall. Jag lovar dock att maila länken till alla som vill läsa vidare och hör av sig till eb@netatonce.net

Egon Burman, redaktör

Carl Christian Engström (1827-1916): "Minnen", kapitel LVIII

Min första Kungsvakt 1875 blef under augusti månad. Första åtgärden, var att taga reda på om jag ej kunde få resekostnaderna från Carlskrona till Stockholm och åter ersatta. Då jag kom till Hofmarskalken Åkerhjelm, Chef för Konungens Hofförvaltning, tycktes denne min gamle bekante från förre Kungens dagar, blifva liksom förundrad, Åkerhjelm var snål både för sig och Kungen. Men jag lät honom genast förstå att det väl ej kunde vara rimligt att då jag i verkligheten var kommanderad, att jag ej skulle beståsa resan. Jag vill minnas att han tyckte att denna utbetalning gärna kunde ske från Flottan, men härpå svarade jag bestämt, och som äfven var sanning, näml. att Flottan ansåg saken närmast rörde Kungens privatkassa. Efter en del om och men utbetalade han min reseersättning, med förklaring att det endast var förskott tills han fått tala med Kungen. Anledningen till ofvannämnde frågtecken var att de flesta nuvarande Kungens adjutanter bodde i Stockholm och Åkerhjelm skulle alltid visa sig viktig och sparsam. Han hade nog några planer att göra Kung Oscar mera rädd för oordentligheter och knep i affärsväg än Carl XVe, hvilken tycktes vid vissa tillfällen bitit hufvudet af skammen, exempelvis då han, utan att fråga Åkerhjelm, beställde af mig 4 kanoner och lavetter med ammunition, allt som jag förut här omtalat. Min mening var nu att genast göra ett "prejudikat" på resekostnadens ersättande af Hofförvaltningen, utan vidare funderingar, och detta lyckades äfven.

Visserligen fick man både rikligen mat och dryck och godt logis hos Kungen under vaktgöringen, men att vara utan aflöning vore väl snopet, när man måste för hvarje vakt "kläpp-sig" och ingalunda se lurfvig ut. Kungligheten ansågs väl representerad då Adjutanten erhöi sina 450 kr i månaden och Kabinettskammarherren, eget nog, endast 400, oakad! han gifvetvis bar på baken den dubbla officiella förgyllda nyckeln till Kungens rum, såsom symbol af sin rang och värdighet. Det kan väl hända att orsaken här till var att, då man vid Kungens tronbestigning uppgjorde staten, man ansåg militärerna, af hvilka man ej fordrade adelskap, för fattiga stackare och att de 50 kronornas differens visade skillnaden mellan de begge uppvaktande af hvilka Kabinettskammarherren, denna tid, obligatoriskt skulle vara af adelig börd, helst rik eller större possessionat. Denna aflösning ansågs vara en sorts "beklädnadshjälp" samt ett tillskott för drickspenningar.

Det var då bruk att vid vaktslutet man gaf sin lakej 20 kr. såsom minimum, hvilket jag ej heller tror att någon af Kabinettskammarherrarne öfverskredo.

De uppvaktande fingo en lakej, tillsammans, såsom betjent. Man borde alltid hafva alla sina kostymer nya eller fraisha, liksom linne och toilettaker. Ett bruk som jag i min fatigdom hade svårt att vänja mig vid, var att då man kom på vakt lakejen kom och begärde nycklarna till min koffert och toilettväska etc. Det var alltid brukligt att man lämnade allt hvad man hade till denne lakej, hvilken packade upp och ordnade allt och med den stora vana som dessa hade, skedde detta särdeles utmärkt in i de minsta detaljer.

Detta var äfven, till en viss grad nödvändigt enär man ofta fick order att hufvudstupa "byta om hud", uniform eller civil. Man hade t.ex. varit ute och gått med Kungen och kom hem en kort stund före middagen och fann då uppe på sitt rum allt ordnat för uniform, i olika grader civil kostym med svart eller hvit halsduk, resdräkt etc. Allt detta fick lakejen hålla reda på vid alla resor, förstodo dessa lakejer mycket väl att ordna allt hvad som fordrades att hafva i "bagaget" eller det som skulle vara tillgängligt, då man for med järnväg eller ångbåt. Jag kan efter 10 års erfarenhet försäkra att dessa lakejer hela tiden skötte sakerna förträffligt. Sen förste som jag fick använda hade, enligt hvad som sades den ovanan att stundom taga för mycket sprit, men jag kan intyga att han alltid "var på sin post" kanske bättre än de nyktra. Här han var smord fick man alltid en kamrat som han sändt. Trots sina, då och då, påkommande oregelbundenheter hade han likväl det förtroendet att få blifva s.k. "Silfverlakej" d.v.s. att hvarje måltid, efter diskningen se till att allt kom på sin plats i skåp eller lådor, Allt nog, hvad beträffar dessa Hoflakejer voro de, samt och synnerligen, präktiga karlar och skötte sina sysslor utmärkt. Men så hade de äfven en lång gradpassering att genomgå. Först en tid som noviser, sedan mera stabila sysslor och slutligen ordinarie befattningar med hopp om pension. Att komma närmare de Kungliga fordrades många års aldeles klanderfri tjenst.

Konungens Förste Hofmarskalk, då jag började, var Flach f.d. Officer och broder till min tjänstekamrat Kabinettskammarherren. Han var en hygglig treflig sälle och hade endast, enligt min mening, det felet att ofta vara plump, ovettig på betjeningen då någon kom ur spår. Svor gjorde han dugligt, men detta tillika med ovettet var en lemning efter fordnatiders skick och bruk. Han var äfven under Kungens Prinstid Hans styrande mästare inom hans hof och fick, liksom 5 à 6 andra, följa med då Prinsen flyttade en trappa upp, d.v.s. på Kungl. slottet.

Kungens Förste Hofstallmästare var d'Orcimont en f.d. Officer vid Hästgardet. Om honom kunde jag säga att det just ingenting kunde sägas om honom. Han var en af de nödvändiga dekorationerna. Enär Kungens Adjutanter stundom måste följa Kungen till häst hade man som Adjutant ett och annat att göra med honom. Vid ett par tillfällen hade jag lite skism med honom om hästar, torneringar, andra Allegorier öfver Göran och Draken med den sköna Princessan. Heta bataljer mellan Turkar och dylika samt huru man stridde mot Drakar (Pappfigurer väl sammanfogade) samt dödade dem så att blodet rann, med spiut från hästryggen. Det kunde ej betviflas att det måtte varit mycket arbete och långa preparationer för att få allt detta Kungens Adjutanter 1875 voro som jag vill minnas endast 10 och tillhörde Kungens Adjutantskår, hvars chef var General Lagerberg, den s.k. "Sven i helvete", detta tillnamn väl förtjänt ty han svor oupphörligt utan att vara det minsta arg för det. Han var den gladaste själen af alla och bara han var närvarande gick konversationen som en upp- och nedvänd ärttunna.

... etc, ytterligare omkring tio sidor i detta kapitel.

Grundkurs i Disgen 8.2 avslutad i Växjö

Nitton flitiga och nöjda elever, indelade i två grupper, har under åtta lördagar genomfört en grundkurs i Disgen 8.2 i Växjö.

Kursledaren Börje Jönsson körde varje kursdags morgon från Eksjö och biträdande kursledaren Donald Freij från Värnamo. Jag själv deltog i arrangemanget med att öppna, låsa och servera pausfika – och lärde mig samtidigt lite nytt.

Kurserna avslutades officiellt den 17 december, men man kom överens om en extra träff den 14 januari, för uppföljning och frågor.

Det finns alltså fortfarande människor som är villiga att jobba ideellt genom att ge bort av sin tid och sitt kunnande, men jag tror att de blir allt svårare att hitta. Börje och Donald är helt klart två sådana ideella personer och de förtjänar all beundran. Var och en har lagt omkring 80 timmar (förberedelse oräknad) utan annan ersättning än lunch och bilpengar. Även föreningens ordförande Rainer tog sig från Kalmar till Växjö ett par lördagar.

Tack till Magnus Folcker och Studieförbundet Sensus, som gratis ställt datasal och kaffeautomat till vårt förfogande.

Egon Burman



Efter fikapaus – samling inför nästa lektion vid datorerna. Närmast kameran Yvonne Boman, Anita Holmgren och Wåge Svensson.



Donald konstaterar att Mats Sjö Dahl gör rätt.



Bernt Bengtson och Rune Svensson har en del att tala om.



Glada miner i datasalen. I förgrunden Anita Holmgren, Åke Alwin, och Marita Frisk. Längre bak Rolf Lind och Wåge Svensson.



Kursledaren Börje assisterar Birgitta Josefsson. Birgitta Schön ser på.



*Bakre rad: Rainer Timander, Bernt Kihlström, Mats Sjö Dahl, Bernt Bengtson, Anders Nilsson, Börje Jönsson.
Främre rad: Donald Freij, Kjell Olsson, Birgitta Schön, Karin Ståhl, Lisbeth Grenelius, Birgitta Josefsson, Åke Edvardsson.*



*Bakre rad: Roland Pålsson, Rune Svensson, Bernt Bengtson, Börje Jönsson, Rolf Lindh, Åke Alwin.
Främre rad: Donald Freij, Marita Frisk, Yvonne Boman, Anita Holmgren Andersson, Wåge Svensson.
(På fotot saknas Lennart Andersson, Lindås.)*

Avsändare:
Föreningen DIS-Småland
c/o Egon Burman
Box 178 - 35104 Växjö



B



Kallelse till årsmöte i Jönköping lördag 3 mars, kl 10.00 i Studieförbundet Sensus lokaler, Östra Storgatan 8

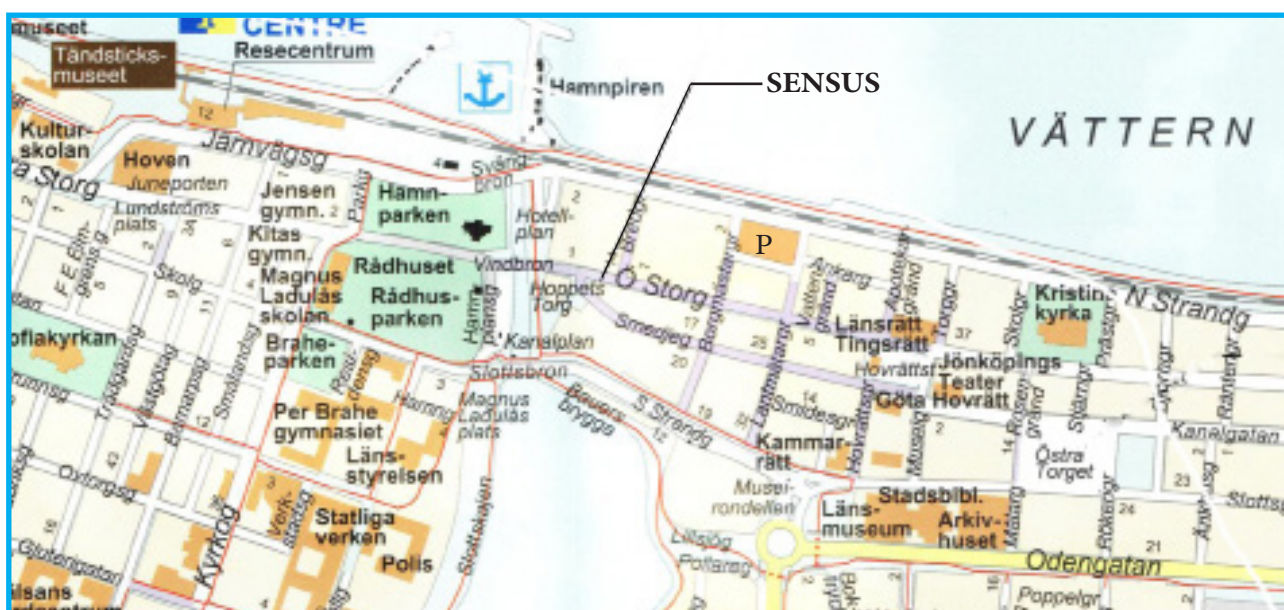
- 09.30 Ankomst och förmiddagsfika
- 10.00 Årsmöte och därefter kort paus
- 11.00 Föredrag: Björn Johansson visar och talar om kartfunktionen i Disgen 8.2
- 12.00 - 13.00 Lunch
- 13.00 Björn Johansson fortsätter sitt föredrag om kartfunktionen
- 14.30 Eftermiddagsfika
- 15.00 Frågor om Disgen besvaras
Avslutning senast kl 16

Anmälan senast 27 febr
till Börje Jönsson
tel 0381-108 40 eller
b_json@hotmail.com

Anmälan är nödvändig
om du önskar lunch och
fika. Kostnad 100 kronor.
I annat fall givetvis utan kostnad.

Organisera gärna samäkning!

Årsmötet kommer att behandla styrelsens förslag om stadgeändring enl följande: § 8 Årsmöte hålls inom fyra månader efter verksamhetsårets utgång. Kallelse till årsmöte skickas till medlemmarna senast tre veckor i förväg.
§ 9, p 14 Fastställande av medlemsavgifter för nästkommande verksamhetsår.



Närmaste parkeringsmöjlighet är troligen parkeringshuset (P) vid Norra Strandgatan.
Östra Torget är inte alltför avlägset om du, likt redaktören, hellre vill parkera bilen utomhus.